OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
Yksityisoikeus ja maksukyvyttömyys

Muistio

5.6.2024

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain muuttamisesta (HE 59/2024 vp)

1. Esityksen tausta

Esityksellä edistetään seuraavia hallitusohjelman kirjauksia: Vahvistetaan asioiden selvittämistä yritysten ongelmatilanteissa. Edistetään rikos- ja vahingonkorvausvastuun toteutumista konkurssitapauksissa. (s. 192)

Esityksen tavoitteena on korjata käytännön valvontatyössä havaitut puutteet konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetussa laissa.

2. Esityksen sisältö

Konkurssiasiamiehen ja pesänhoitajien tiedonsaanti ja kirjanpitoaineisto

Konkurssiasiamiehen ja konkurssipesän tiedonsaantia konkurssiin asetetun velallisen taloudellista asemaa koskevista tiedoista täsmennettäisiin. Pesänhoitajilla on ollut hankaluuksia saada kolmansien tahojen, usein pilvipalvelujen tarjoajien, hallussaan pitämää velallisen kirjanpitoaineistoa. Pesänhoitaja tarvitsee kirjanpitoaineistoa velallisen toiminnan ja taloudellisen aseman selvittämiseksi. Aineiston toimittamisesta on saatettu periä ylisuuria maksuja ja konkurssiasiamiehen puuttuessa asiaan pääsy

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Eteläesplanadi 10 00130 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

pilvipalveluun on voitu antaa konkurssiasiamiehelle pesänhoitajan sijaan, mikä on johtanut tarpeettomiin välikäsiin tiedonvälityksessä.

Konkurssilain (120/2004) 9 luvun 3 §:n nojalla kolmannen tahon hallussa oleva kirjanpitoaineisto on jo luovutettava pesänhoitajalle ja aineiston toimittamisesta aiheutuvat todelliset kulut korvataan. Tähän ei esitettäisi muutosta, koska todellisten toimituskulujen korvaamista samalla tavoin muiden konkurssimenettelystä johtuvien velkojen (massavelat) kanssa voidaan edelleen pitää perusteltuna, jos konkurssipesässä on varoja. Konkurssiasiamiehen toimivaltuuksia täsmentämällä voitaisiin kuitenkin ennaltaehkäistä käytännössä esiintyneitä aineiston toimittamisesta perittyjä ylisuuria maksuja ja varmistaa, että pesänhoitajat kaikissa tilanteissa saavat aineiston tehokkaasti haltuunsa viimeistään konkurssiasiamiehen puuttuessa asiaan.

Konkurssilain 14 luvun 5 §:n mukaan pesänhoitajan on tarvittaessa tehtävä rikosepäilystä ilmoitus poliisille. Pesänhoitaja tarvitsee kirjanpitoaineiston ja muut konkurssivelallisen taloudellista asemaa koskevat tiedot selvittääkseen konkurssivelallisen taloudellisen aseman ja konkurssia edeltäneen toiminnan lain vaatimassa laajuudessa ja siten, että hän pystyy tarvittaessa ilmoittamaan rikosepäilystä poliisille. Varmistamalla, että pesänhoitajat aina saavat kirjanpitoaineiston viipymättä edistetään sitä, että pesänhoitaja pystyy hoitamaan tämän tehtävänsä nopeasti ja tekemään tarvittavat ilmoitukset poliisille.

Muut muutokset

Samalla lakiin tehtäisiin myös muita korjauksia ja päivityksiä. Lakiin otettaisiin säännökset kirjanpidon loppuunsaattamisesta erityistarkastusta kevyempänä valvontatoimenpiteenä. Lisäksi julkisselvityskustannusten takaisinperintämahdollisuus ja sitä koskeva muutoksenhakumahdollisuus otettaisiin lakiin. Lain asetuksenantovaltuus päivitettäisiin vastaamaan nykypäivän edellytyksiä ja tarpeita.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä arvioidaan kokonaisuutena olevan oikeustilaa selkeyttävä ja sitä kautta konkurssimenettelyjen valvontaa tehostava vaikutus.

Konkurssiasiamiehen ja konkurssipesän tiedonsaantia koskevan muutoksen odotetaan ennaltaehkäisevän ylisuurten kirjanpitoaineiston toimitusmaksujen ja ennakkomaksujen perimistä ja lisäksi varmistavan, että pesänhoitajat kaikissa tilanteissa saavat aineiston haltuunsa tehokkaasti viimeistään konkurssiasiamiehen puuttuessa asiaan.

4. Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä yhteistyössä konkurssiasiamiehen kanssa. Esitysluonnos oli lausuntokierroksella 7.3.–18.4.2024. Luonnoksesta saatiin 11 lausuntoa. Luonnoksesta saatu palaute oli pääosin myönteistä.

Kaikki lausunnonantajat kannattivat esitysluonnoksen tavoitteita. Kaksi lausunnonantajaa toivoi kuitenkin pidemmälle meneviä ratkaisuja yhteisesti tunnistettuun ongelmaan. Luonnoksen perusratkaisua ei jatkovalmistelussa muutettu, koska muut lausunnonantajat kannattivat sitä. Luonnokseen tehtiin teknisiä täsmennyksiä ja parannuksia lausuntopalautteen pohjalta.

5. Esityksen voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan syksyllä 2024.